

Z

Krullen in Zwolle

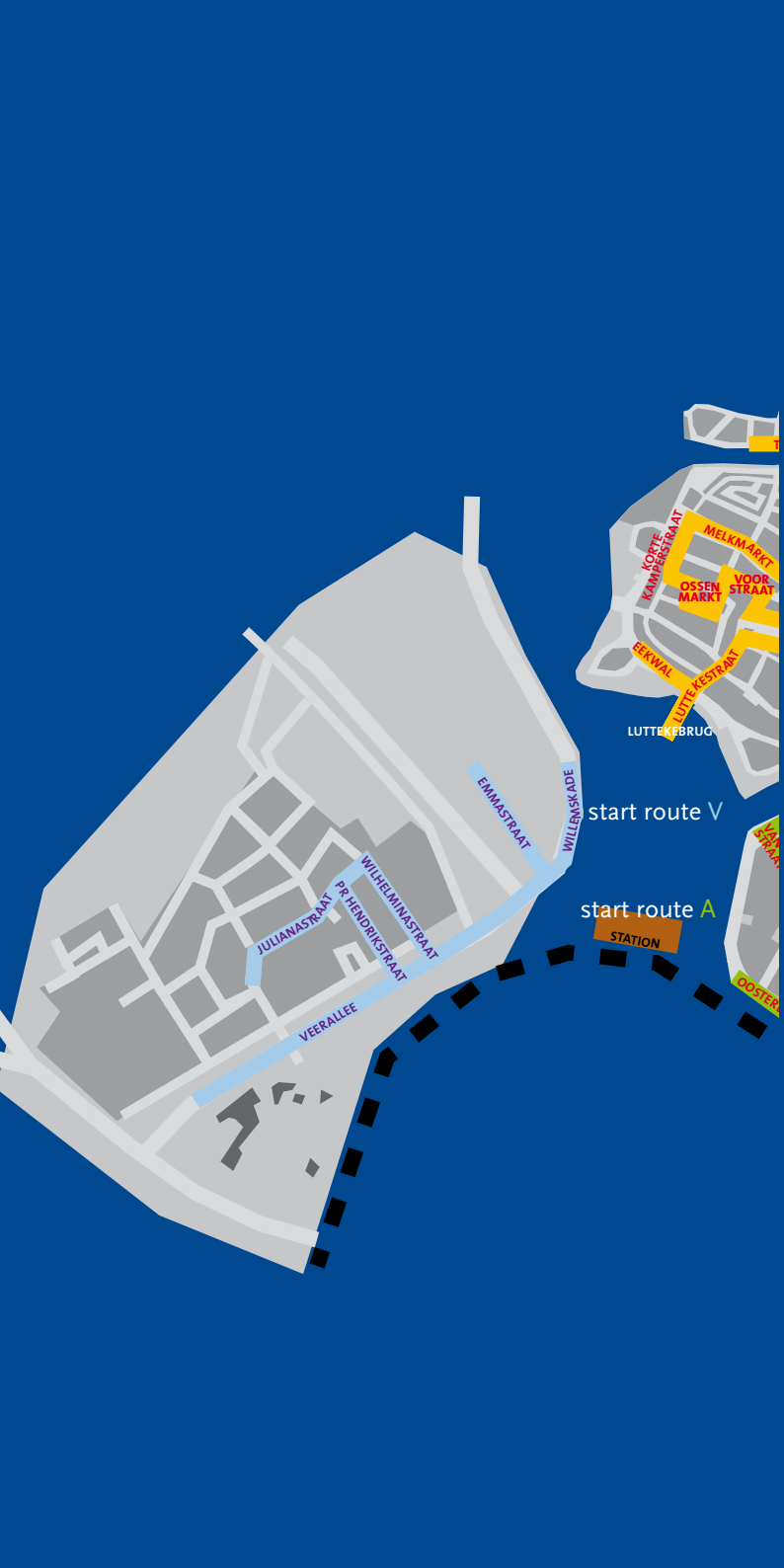

DRIE ART-NOUVEAU WANDELROUTES
DOOR HET CENTRUM VAN DE STAD

P

prijs € 5,-

LUTTEKEBRUG

start route V

start route A

STATION

DOSTER

Woord vooraf

Toen een groep van vijf architecten in 1994 het project 'Alles uit de kast' realiseerde, betekende dit twee jaar later het startsein voor de oprichting van de stichting Zwols Architectuur Podium (ZAP). Doelstelling het bevorderen en verdiepen van kennis van en inzicht in architectuur, stedenbouw en inrichting van openbare ruimte in de gemeente Zwolle. En dat mogen we ruim zien. Nu, in het najaar van 2006, bestaat ZAP 10 jaar. Een mooi moment voor een verrassende rondleiding. Nu eens niet door te kijken naar de architectuur van dit moment, maar naar de architectuur van een belangrijke periode in de Zwolse architectuurgeschiedenis, die van de Jugendstil of art nouveau.

Wat is Jugendstil of art nouveau? Tot rond 1900 werd de architectonische vormgeving bepaald door de blik op het verleden en de verwerking daarvan in de neostijlen. Met de komst van een moderne maatschappij -industrieën kwamen op, nieuwe technieken en voorzieningen deden hun intrede, de bevolking groeide - ontstond ook de behoefte aan een geheel nieuwe eigen stijl. Deze stijl die zijn oorsprong had in Engeland, Frankrijk, België en het Duitstalige gebied bereikte ook Nederland en ook Zwolle. De Jugendstil en art nouveau kenmerken zich door gestileerde vormen die verwijzen naar plantaardige motieven. Art nouveau kent een wat zwieriger en de Jugendstil een meer geometrische vormgeving, die in Nederland beter aansloeg. In belangrijke mate werd de vormgeving bepaald door een combinatie van goed vakmanschap en verbeterde en kostbare materialen.

Bekende architecten die in deze periode in Zwolle gebouwd hebben zijn Post, Broekema en Meijerink. Maar ook minder bekende zelfs onbekende architecten hebben aangetoond dat bouwkunst en kunstnijverheid samen gingen in wat ook wel een Gesamtkunstwerk wordt genoemd. We zien grote glas oppervlakten en de gevels vallen op door loggia's, erkers en torentjes. IJzeren constructies mochten gezien worden en met veel vakmanschap werden smeedijzeren hekwerken aangebracht. Belangrijk was het gebruik van harder en gladder materiaal waarbij de voorkeur uitging naar hardsteen waarin de decoraties beter tot hun recht kwamen. Ook de toepassing van gekleurde baksteen en beter sluitende dakpannen is opvallend. Het veelvuldig gebruik van glas-in-lood, teakhouten deuren en tegeltableaus vervolmaken deze stijl.

Genoeg. Ontdek zelf waarom deze periode in Zwolle zo belangrijk is geweest. En geniet met eigen ogen van de bijzondere panden die opgenomen zijn in deze met zorg samengestelde gids die ZAP u ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan aanbiedt.

Miriam Schneiders
architectuurhistoricus

Colofon

November 2006

Idee, tekst en fotografie	Marcel Overbeek
Voorwoord	Miriam Schneiders
Vormgeving	buroihoog
Druk	PlantijnCasparie
oplage	500 ex

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door
Het Stimuleringsfonds voor de Architectuur

Dit is de zevende publikatie van het ZAP in de reeks routes
in Zwolle.

Eerder verschenen:

Wandeling door Assendorp

Dwars deur Zwolle

Wandelingen in Dieze Oost en West

Fietsroute Industrieel erfgoed

Fietsroute Stadshagen

DIEZER PLEIN

DE SPIEGEL

THORBECKEGRACHT

VISPOORTENPLAS

KORTE
KAMPERSTRAAT

MELKMARKT

OSSEN
MARKT

VOOR
STRAAT

LUTTE
KESTRANT

LUTTEKEBRUG

OUDE
VISMARKT

VVV
GROTE
MARKT

DIEZENSTRAAT

GASTHUIS
PLEIN

SASSE
STRAAT

SASSEN
POORTENBRUG

HOGES
STRAAT

MAIDIES
STEG

KERKSTRAAT

start route C

start route V

start route A

STATION

BURG VAN ROIJENSINGEL

KAN NIGEL
STRAAT

REINEN
ALLEWEG

TUINSTRAAT

OOSTERLAAN

YENNE
STRAAT

HERTESTRAAT

VAN KARNEBEEKSTRAAT

GROOT
WEZENLAND

ASSENDORPERSTRAAT

ASSENDORPERSTRAAT

ENKSTRAAT

COETSSTRAAT

EIGENHAARD
STRAAT

MOLENWEG

GROENEWEG

DEVENTERSTRAATWEG

EENDRACHTS
STRAAT

Aan de Oosterlaan bij het NS-station staan een aantal woonblokken, ontworpen door de Zwolse architect G.G.Post. Deze architect was een van de belangrijkste ontwerpers van Art-Nouveau-architectuur in Zwolle. Het woonblok Oosterlaan 6-7 diende voor de helft als woonhuis van de architect. Het pand, met zijn sobere witgepleisterde gevels en terugliggende entreepartij is gebouwd in de nadagen van de Art-nouveaustijlperiode. De bakstenen gevels zijn in later jaren voorzien van een witte pleisterlaag.

OOSTERLAAN 6-7

BOUWJAAR: 1913

ARCHITECT: G. G. POST

A1

VAN NAGELLSTRAAT 19

1898

G. B. BROEKEMA

A2

De uit Kampen afkomstige architect G.B.Broekema heeft een groot aantal gebouwen ontworpen in Art-Nouveaustijl. Een van zijn vroegste ontwerpen met Art-Nouveau-invloeden is dit woonhuis, dat hij ontwierp voor houthandelaar Chr. Reijnen.

Het woonhuis toont stijlkenmerken van de neorenaissance, maar heeft Art-Nouveauekenmerken in het torentje en de fraaie entreepartij met keramiekversieringen. Het raam op de begane grond bevat glas-in-lood met florale motieven. Ook in het ijzeren siertraliewerk in de houten paneel deur is de invloed van de Art-Nouveau te herkennen. De bakstenen voorgevel is opgetrokken in oranje-rode verblendsteen.

Boven de entree is een gevelsteen met het bouwjaar 1898 ingemetseld.

VAN NAGELLSTRAAT 15-17

1899

G. B. BROEKEMA

A3

In opdracht van de Zwolsche Bouwmaatschappij ontwierp architect G.B.Broekema verschillende woonhuizen in de Van Nagellstraat.

Het blok met twee herenhuizen op de nrs. 15-17 is gebouwd in een eclectische stijl, met invloeden van de neorenaissance, neogotiek en Art-Nouveaustijl. De in rode baksteen opgetrokken A-symmetrische gevels hebben topgevels in chaletstijl, verspringende vensters en terugliggende entreepartijen. Helaas zijn de vensters gemoderniseerd, waardoor de originele kozijnen en het glas-in-lood zijn verdwenen.

Sobere Art-Nouveaudetails zijn te vinden in de smeedijzeren trekstangen in de portiekbogen, en de hekwerkjes in de portieken.

VAN NAGELLSTRAAT 4-6

1903

G. B. BROEKEMA

A4

Eveneens in opdracht van de Zwolsche Bouwmaatschappij ontwierp architect G.B.Broekema dit monumentale dubbele woonhuis.

Het pand is opgetrokken in een mengvorm van chaletstijl (houten kappen in de puntgevels) en Art-Nouveau.

Op de eerste verdieping zijn twee open loggia's aangebracht.

Opvallend aan dit pand zijn de fraaie veelkleurige tegeltableaus.

Naast de entree van nr.6 is een tegeltableau in de gevel gemetseld, met een afbeelding van een bloeiende lelie.

Villa, in opdracht van H.M.Greven gebouwd naar ontwerp van de uit Groningen afkomstige architect P.van der Windt. De villa is gebouwd in de stijl van de Hollandse neo-rennaissance. In afwijking van deze bouwstijl zijn de teakhouten deuren van de entreepartij voorzien van zeer fraaie Art-Nouveau-versieringen, met bloemenmotieven.

BURGEMEESTER
VAN ROIJENSINGEL 12
1907
P. VAN DER WINDT

A5

TUINSTRAAT 68-68A

1903

H. G. TREEP

A6

Op de plaats waar de Tuinstraat uitkomt op de Van Karnebeekstraat, staat dit dubbele herenhuis. De woningen hebben een A-symmetrische voorgevel, met de entree in een portiek, bekroond met een sierboog in gele baksteen. De benedenwoning heeft aan de rechterzijde een breed toogvenster, met golvende houten raamtraceringen.

ASSENDORPERSTRAAT 52

1905

A7

In een pand uit de negentiende eeuw werd in 1905 een winkelpui aangebracht. De slingervormen van de raamkozijnen tonen stijlkenmerken van de Art-Nouveau. Soortgelijke slingervormen zijn aanwezig in de winkelpui van het pand Assendorperstraat 56, welke is ontworpen door G.J. Veldkamp. Vermoedelijk is deze architect ook de ontwerper van de winkelpui op nr. 52.

ASSENDORPERSTRAAT 56

1910

G. J. VELDKAMP

A8

Hoekpand, gelegen op de hoek met de Celesstraat. In 1910 kreeg het pand een winkelbestemming en werd het Assendorps warenhuis van de familie Westrik er gevestigd. De fraaie teakhouten winkelpui, met sierlijke krulvormige bogen in de vensters en in de entreepartij is nog steeds aanwezig. Het ontwerp wordt toegeschreven aan de architect G. J. Veldkamp.

ASSENDORPERSTRAAT 78

1908

G.G.Post

A9

Het blok woningen-winkels aan de Assendorperstraat , tussen de Enkstraat en de Eigenhaardstraat werd volgens één totaalontwerp gebouwd in opdracht van de firma Groenberg, Kruithof en Sloet. De beide hoekpanden zijn het rijkst gedecoreerd met Art-Nouveauseriesingen. Het pand op de hoek met de Enkstraat was jarenlang in gebruik als slagerij. De gevels zijn opgetrokken in gele verblendsteen. Op de hoek is een uitgebouwde erker met een torentje. De fraaie teakhouten deur met Art-Nouveauseriesingen is nog in originele staat, evenals de houten raamkozijnen met zweepslagmotief. De winkelpui heeft stalen kolommen met klinknagels.

ENKSTRAAT 62-64

1905

A10

Het woonblok tussen de Enkstraat en de Eigenhaardstraat is gebouwd naar een ontwerp van vermoedelijk architect G.B.Broekema.

De voorgevel is volkomen identiek aan de gevel in de Enkstraat.

Symmetrische gevel in rode baksteen, met sierlagen in witte steen boven de vensters en de entree. In de topgevel zijn twee halfronde raampartijen aangebracht, met beide een klein balkonnetje met een smeedijzeren hekwerk in Art-nouveaustijl. Onder de vensters van de eerste verdieping zijn vier tegeltableaus aangebracht met een bloemmotief.

Aan de zuidzijde van het Assendorperplein staat dit woonblok, gebouwd in een sobere Art-Nouveau-stijl. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen.

Het pand op de hoek met de Enkstraat is gebouwd als woonwinkelpand. Dit pand was tot voor kort in gebruik als drukkerij. De etalagevensters zijn voorzien van glas-in-loodvensters met Art-Nouveaumenmerken.

ASSENDORPERPLEIN 2-12

1906

G. G. Post

A11

COETSSTRAAT 11-35

1904

A12

Het blok woningen tussen het Assendorperplein en de Molenweg is gebouwd in een sobere stijl met enkele Art-Nouveaudeetails. De woningen aan de Coetsstraat hebben terugliggende portieken, met hoefijzervormige gemetselde bogen.

De hoekwoning aan de zijde van het Assendorperplein heeft een terugliggende bovenverdieping met een loggia. Deze is van hout opgetrokken en heeft een fraaie cirkelvormige beëindiging in de puntgevel.

Opvallend hoekpand, gelegen op de hoek met de Coetsstraat.

Het pand werd gebouwd voor de coöperatieve broodbakkerij "Vooruit". Tweelaags pand in rode baksteen, met opvallende witte bogen boven de vensters. Aan de zijde van het Assendorperplein is een entreepartij met dubbele ingang, met een fraaie opengewerkte hoefijzervormige boog. In de boog zijn sierstenen met een Art-nouveauxweeps slagmotief aangebracht, de sluitsteen bevat in reliëf het jaartal "1904". De beide houten deuren zijn voorzien van een Art-Nouveautraliewerk. In het portiek is een terrazovloer aangebracht.

ASSENDORPERPLEIN 17-19

1904

G. G. Post

A13

EIGENHAARDSTRAAT 9-9A-11A

1905

A14

Woonblok, vermoedelijk ontworpen door architect G. B. Broekema. Het blok woningen vormt één geheel met de woningen aan de Enkstraat.

Symmetrische gevel in oranje-rode baksteen, afgewisseld met witte siersteen. In de middengevel zijn twee halfronde raampartijen aangebracht met een klein smeedijzeren balkonhek in Art-nouveau-stijl. Onder de vensters van de eerste verdieping zijn vier tegeltableaus aangebracht.

ASSENDORPERSTRAAT 86

1906

G. G. Post

A15

In het middendeel van het blok woningen-winkels tussen de Enkstraat en de Eigenhaardstraat zijn enkele balkonhekjes aangebracht in smeedijzer met een Art-Nouveauversiering in de zogenaamde Sezessionstijl, een strakke Oostenrijkse variant op de Art-Nouveau. Het pand op de hoek met de Eigenhaardstraat is het spiegelbeeld van het hoekwinkelpand Assendorperstraat 78.

Ook dit hoekpand heeft een afgeschuinde hoek met entreepartij, een teakhouten deur met gebogen raamtraceringen en een winkelpui met stalen kolommen. Boven de entree is een serre aangebracht, met als bekroning een torentje.

ASSENDORPERSTRAAT 104-108

1903

G. B. BROEKEMA

A16

Als symbool van het sterk groeiende winkelcentrum Assendorp verrees in 1903 dit grote bouwblok, bestaande uit acht woningen met winkels op de begane grond. Het drielaags pand met plat dak is opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met gele sierlagen. Tussen de vensters zijn ter versiering enkele tegeltableaus aangebracht met traditionele motieven. Onder de daklijst zijn decoratieve versieringen aangebracht in Art-Nouveaustijl. Bij diverse verbouwingen in de jaren zestig is de onderpui sterk gemoderniseerd.

In de destijds nieuwe wijk Assendorp werden vanaf 1890 in hoog tempo woningblokken gebouwd als huisvesting voor spoorwegpersoneel.

Aan de Deventerstraatweg verrees dit blok woningen, met Art-Nouveaudeetails. Opvallend zijn de portieken met hoefijzervormige bogen en houten deuren met sobere boogvormen. Het hoekpand Deventerstraatweg 39 heeft een fraai smeedijzeren balkonhek en een entreepartij in een portiek. De hoefijzerboog van het portiek is gemetseld in gele baksteen, met aan weerszijden een wit cementstenen blok waarin een “zweepslagmotief” is aangebracht.

GROENEWEG 39
1905

A18

Op de hoek met de Groenestraat staat de voormalige bakkerij van de firma Moosdorf.

De houten winkelpui heeft een afgeschuinde hoek met entree. De houten lijst aan de bovenzijde is voorzien van Art-Nouveaueversieringen. De winkelpui is recent opgeknapt, waarbij het opschrift "brood/banket/chocolade/" opnieuw is aangebracht.

Aan de Groeneweg is de entree naar de bovenwoning, een deur met fraai gebogen houtwerk, dat qua vorm doet denken aan een palmboom.

Het pand Sassenstraat 16 kreeg in 1910 een nieuwe winkelpui, bestemd voor de boek-, muziek- en kunsthandel van J. Tamse.

De monumentale winkelpui bestaat uit een hardstenen omlijsting met decoratieve Art-ouveauversieringen. De etalagevensters zijn gevat in teakhouten kozijnen, die via een ronding uitkomen in de verdiepte entreepartij. De teakhouten deur is fraai bewerkt en voorzien van geslepen glas-in-loodramen.

De naam van de architect is in de hardstenen pui rechts aangebracht.

SASSENSTRAAT 16

BOUWJAAR: 1910

ARCHITECT: G. G. POST

C1

OUDE VISMARKT 9

1907

M. MEIJERINK

C₂

Sinds 1843 was op deze plek de meubelmakerij van de firma F.J. Schoemaker gevestigd. Na een brand in 1907 werd een nieuw modern bedrijfspand gebouwd in een strakke Art-Nouveaustijl. Het pand is opgetrokken in een witte verblendsteen, afgewisseld met lichtgroene steen. Op de eerste en twee verdieping waren de meubelwerkplaatsen gevestigd, op de begane grond de meubeltoonzaal. Het grote boogvenster zorgde voor een optimale lichtinval. De bovenste verdieping met het mansardedak is in chaletstijl uitgevoerd.

Woon-winkelpand, opgetrokken in grijze verblendsteen. Op de eerste verdieping is een boogvormige erker met ballustrade uitgebouwd. De winkelpui is gemoderniseerd. Het ontwerp van deze gevel vertoont invloeden van de Belgische Art-nouveaustijl.

DIEZERSTRAAT 20

1910

H. J. VOOGDEN

C3

DIEZERSTRAAT 32-36

1910

H. J. VOOGDEN

C4

Blok van drie winkelpanden met bovenwoningen, grenzend aan het Koningsplein.

De panden hebben dezelfde indeling en hoogte, maar verschillen in detaillering, zoals de vormgeving van de vensters en de kleur van de baksteen. Het middelste pand (nr. 34) heeft een gevel van witte verblendsteen, met rode zandstenen blokken boven de vensters. In het midden van deze gevel bevindt zich een mooi vormgegeven smeedijzeren muuranker in Art-Nouveaustijl. In 1930 zijn de winkelpuien gemoderniseerd. Tot 1973 waren de panden in gebruik bij V & D.

Op de hoek met de Gasthuisstraat werd dit monumentale winkelpand gebouwd als damesmodezaak in opdracht van N. M. Kamerling. In 1939 werd het pand overgenomen door schoenenmagazijn Van Haren. Sober pand in orangerode baksteen, met afgeschuinde hoek met smalle houten erker op de eerste verdieping. Aan de zijde van de Diezerstraat zijn tegeltableaus met plantenmotieven aangebracht in de togen boven de vensters van de tweede verdieping. De oorspronkelijke winkelpui is in 1964 vervangen door een moderne pui. In de topgevel van de afgeschuinde hoek bevond zich vroeger een tegeltableau.

DIEZERSTRAAT 50

1906

H. J. VOOGDEN

C6

Woonwinkelpand, gebouwd voor de hoedenwinkel van A. Hendriksen. Het pand is opgetrokken in een sobere, strakke variant van de Art-Nouveaustijl. De gevel in witte verblendsteen wordt gedomineerd door de hoge vensterpartijen, die bijna de gehele breedte van het pand in beslag nemen. De gevel eindigt in twee balusters, waartussen een ijzeren sierhekwerk is aangebracht.

Ook hier is de onderpui helaas gemoderiseerd.

In het pand op de hoek met de Spoelstraat werd in 1903 een winkel gevestigd voor de schoenwinkel van de firma G. Hogenkamp.

De winkelpui is nog in de oorspronkelijke staat met een groot glasvenster, gedeeld door een middenzuil. Aan weerszijden en naast de entree zijn hardstenen pilasters aangebracht, die aan de bovenzijde zijn voorzien van een sierlijke Art-Nouveau sculptuur.

RODEHAANSTRAAT 7

1903

H. J. VOOGDEN

C7

DIEZERSTRAAT 93-93A

1904

ARCHITECTENBUREAU DE HERDER
& HELLENDORF

C8

Het monumentale 19e eeuwse pand Diezerstraat 93 kreeg in 1904 een geheel nieuwe winkelpui in Art-Nouveaustijl. Aanleiding was de vestiging van apotheek "Het witte kruis" in het pand, in opdracht van de eigenaar J.S. Meulenhoff. Rond de eeuwwisseling werden in Nederland veel nieuwe apotheken gebouwd, die naar de toen heersende mode in de Art-Nouveaustijl werden gebouwd. De in paarse geglaazuurde baksteen opgetrokken pui in strakke Art-Nouveaustijl is versierd met een aantal in natuursteen uitgehakte reliëfs. In het midden is een afbeelding van de god Asclepios, de Griekse god van de geneeskunst, te zien, aan de uiteinden van de winkelpui zijn twee vrouwenfiguren aangebracht. De teakhouten vensters en deuren zijn voorzien van Art-Nouveaustijlkenmerken. De winkelpui staat op de lijst van Rijksmonumenten.

Sober A-symmetrisch woonhuis met twee verdiepingen. De voorgevel en een deel van de zijgevel is gemetseld in witte verblendsteen met oranjerode bakstenen ontlastingsbogen boven de vensters. De entreepartij aan de rechterzijde heeft een uitgebouwd torentje met een tentdak.

KERKSTRAAT 5

1910

C9

KERKSTRAAT 19

1905

C10

Aan de Kerkstraat werd dit blok herenhuizen gebouwd, waarvan het meest rechtse pand Art-Nouveaunkenmerken heeft. Herenhuis van drie verdiepingen, gemetseld in rode baksteen. De overstekende houten daklijst wordt ondersteund door fraai bewerkte houten consoles. Op de eerste verdieping is een houten serre uitgebouwd. De ingang is gelegen in een portiek met een natuurstenen sierlijst. Op de afgeschuinde hoek is een klein smeedijzeren balkonhek aangebracht.

Winkelwoonhuis, waarvan de voorgevel het resultaat is van een grondige verbouwing van de oorspronkelijke klokgevel uit de 18e eeuw. Gedeeltelijk witgepleisterde gevel, met Art-Nouveaudetails in de raamtraceringen en de consoles van het balkon. De winkelpui op de begane grond heeft natuurstenen pilasters met Art-Nouveaoversieringen. Onderaan de linker pilaster is de naam van de architect en het bouwjaar in marmer uitgehakt.

DIEZERSTRAAT 113

1910

G. G. Post

C11

DIEZERPLEIN 1-7

1904

H. VAN LAAR

C12

Dit blok van zeven winkels met bovenwoningen werd op een terugliggend stuk terrein gebouwd, waardoor een besloten plein ontstond. Het blok neemt een opvallende plaats in tussen de omringende bebouwing. De gevels zijn in lichtrode baksteen opgetrokken, met horizontale witte sierbanden ter afwisseling. De winkelpuien op de begane grond verkeren nog grotendeels in de originele staat. Vooral de winkelpui met de afgeschuinde hoek op nr. 7 vertoont kenmerken van de Art-Nouveaustijl.

THORBECKEGRACHT 58

1901

C13

Tussen de traditionele herenhuizen aan de Thorbeckegracht neemt dit herenhuis in sobere Art-nouveaustijl een opvallende plaats in.

De A-symmetrische voorgevel is opgetrokken in oranjerode baksteen, met een verdiepte ingangspartij aan de linkerzijde.

Op de eerste verdieping is een grote driezijdig uitgebouwde houten erker aangebracht.

De plafonds in het interieur zijn versierd met Art-Nouveau-bloemmotieven.

VISPOORTENPLAS 5

1911

ARCHITECTENBUREAU

DE HERDER & HELLENDOORN

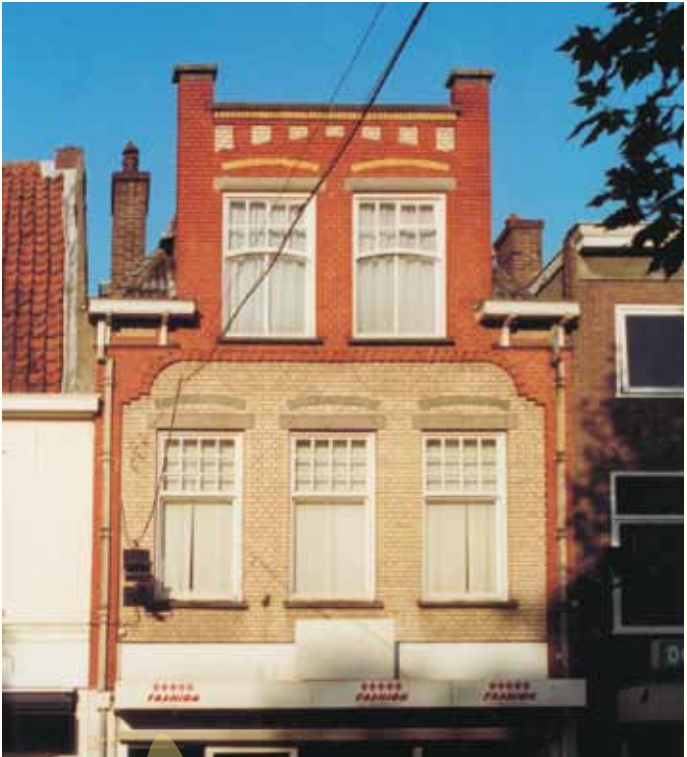
C14

Woon-winkelpand, opgetrokken in een strakke variant van de Art-Nouveaustijl. Het pand werd gebouwd in opdracht van G.Lohman, die er een tabakszaak annex koffie-theewinkel in vestigde.

De symmetrische gevel is opgetrokken in witte verblendsteen, afgewisseld met orangerode baksteen.

In de natuurstenen ornamenten zijn geometrische Art-Nouveaumotieven uitgehakt.

De winkelpui is gemoderniseerd.

Winkelpui, voorzien van een ranke glasgevel tussen granieten pilasters. De teakhouten kozijnen in Art-Nouveaustijl hebben een florale vormgeving. In het midden bevindt zich een portiek met een houten glasdeur. Deze winkel-pui is een van de meest gave voorbeelden van een Art-Nouveauglasgevel in Zwolle.

MELKMARKT 16

1905

ARCHITECTENBUREAU

DE HERDER & HELLENDOORN

C15

MELKMARKT 49

ca. 1900

In een uit de negentiende eeuw daterend herenhuis op Melkmarkt nr. 49 is een hardstenen brievenbus gemetseld. De brievenbus heeft een reliëf in Art-Nouveaustijl met een dierenkop (faun?) met opengesperde bek.

C16

KORTE KAMPERSTRAAT

1901

K. & G. HOEKZEMA

C17

Op een perceel tussen de Jufferenwal en de Korte Kamperstraat werd in 1901 een groot schoolgebouw neergezet. Het sobere bakstenen pand is opgetrokken in traditionele stijl. In afwijking van deze stijl is in de gevel aan de Korte Kamperstraat een smal, breed tegeltableau in Art-Nouveaustijl aangebracht. Op het tegeltableau is een voorstelling van witte lelies te zien. In het okerkleurige veld in het middendeel heeft waarschijnlijk de naam van de school gestaan.

GROTE MARKT 16-17

1912

G. G. Post

C18

Dit pand, op de hoek met de Luttekestraat, werd in de 19e eeuw tegen de Grote Kerk aan gebouwd. In 1912 werd de beganegrondverdieping verbouwd. In het hoekpand op nr. 17 was het sigarenmagazijn van de firma Weinthal & Co gevestigd, op nr. 16 een winkel in "wijnen en likeuren".

De winkelpui is een van de laatste Art-Nouveaumontwerpen van architect G.G.Post.

De pui heeft brede segmentboogvensters met een omlijsting in rode Bremerzandsteen. In het zandsteen wordt o.a. het opschrift "Cigaretten" met metalen letters aangebracht. Op de afgeschuinde hoek kwam een fraai bewerkte entreepartij, met het jaartal 1912 in reliëf boven de winkeldeur.

Bij een restauratie in de zomer van 2006 kwamen de Art-Nouveauidetails met tekstopschriften na jaren weer tevoorschijn achter de witte verflagen.

In 1904 werd het linkerdeel van de uit 1880 daterende stadswaag gesloopt en vervangen door een monumentaal Art-Nouveau-woon-winkelpand.

De hoge gevel is gemetseld in rode baksteen, afgewisseld met horizontale stroken witte steen. Opvallend is de uitgebouwde driehoekige zandstenen erker aan de linkerzijde met cirkelvormige vensters aan weerszijden. Boven de vensters op de eerste verdieping is een Art-Nouveau-zweeps slagmotief aangebracht. De halfronde gemetselde dakkapel wordt bekroond door een ijzeren windvaan, met daaronder het jaartal "1904" in Art-Nouveaubellettering.

De winkelpui is in 1968 door een moderne pui vervangen.

LUTTEKESTRAAT 32

1910

G. G. Post

C20

De Luttekestraat ontwikkelde zich na 1900 als een luxe winkelstraat, met vele panden in Art-Nouveaustijl. Dit winkelpand met bovenwoning is nog in bezit van de oorspronkelijke pui. De houten winkelpui heeft een bovenlicht met afgeschuinde hoeken. De bovenverdieping is gemetseld in witte verblendsteen, afgewisseld met rode speklagen. De dakkapel is voorzien van een rondboogvenster. De naam van de architect is in de hardstenen onderpui aangebracht.

Het witgepleisterde pand op de hoek van de Luttekestraat en de Korte Luttekestraat werd in 1883 gebouwd als winkelmagazijn "De Mercur". In 1909 werd de winkelpui in opdracht van de levensverzekeringsmaatschappij "De Utrecht" vervangen door een moderne pui in Art-Nouveaustijl. De etalagevensters op de hoek volgen de ronding van het pand. De teakhouten kozijnen zijn geplaatst tussen gietijzeren kolommen met klinknagels.

De houten bovenlijst is voorzien van strakke, geometrische Art-Nouveau-detaillering.

De entree op de kop van de gevel is geplaatst in een verdiept portiek. Onbekend is wie de architect is van de winkelpui.

LUTTEKESTRAAT 46

1908

G. G. Post

C22

Winkelpand met bovenwoning, gebouwd in opdracht van Th. Bremer, geweermaker en verkoper van jachtbenodigdheden. De symmetrisch opgebouwde gevel is gemetseld in witte verblendsteen, afgewisseld met rode speklagen. Op de eerste verdieping is een uitgebouwde erker aangebracht met een smeedijzeren balkonhek in de Strakke Sezzionvariant van de Art-Nouveau, met het jaartal "1908". Boven de winkelpui is een stalen lateibalk aangebracht met het opschrift "wapen-fabriek".

De winkel deur heeft een gebogen koperen handgreep.

Onder de etalagevensters bevinden zich smeedijzeren ventilatieroosters.

In opdracht van de Staatsspoorwegen werd dit monumentale pand gebouwd. Het deed jarenlang dienst als expeditiekantoor voor de firma Van Gend en Loos. Het pand is gebouwd in een mengvorm van Neorenaissance en Neobarokstijl. De architect, P.M.A. Huurman heeft in de stad Groningen een aantal bijzondere Art-Nouveaupanden op zijn naam staan. Opvallend aan het pand zijn de gevelbrede tegeltableaus, die bij een restauratie in 1999 weer te voorschijn zijn gekomen. Tegeltableaus werden in de Art-Nouveaustijl veelvuldig toegepast, als een vroeg voorbeeld van gevelreclame.

LUTTEKESTRAAT 15

1912

P. M. A. HUURMAN

C23

LUTTEKESTRAAT 50
1905

C24

Veel Art-Nouveauwinkelpuien werden in de jaren vijftig en zestig van de vorige eeuw als "ouderwets" beschouwd en vervangen door strakke moderne glaspuien. Zo ook bij dit pand, waar van de oorspronkelijke winkelpui na een verbouwing in 1965 alleen nog de beide natuurstenen kolommen aan weerszijden van de etalage over zijn gebleven.

In het natuursteen zijn fraaie reliëfs uitgehakt met bloemmotieven, met het voor de Art-Nouveau zo kenmerkende "zweeps slagmotief".

De reliëfs zijn deels met goudkleurige verf opgevuld.

In het hoekpand op de hoek van de Luttekestraat en de Kamperstraat was oorspronkelijk tabakszaak "Kreno" gevestigd. Het pand is gebouwd in een sobere variant van de Art-Nouveaustijl. De gevels in rode baksteen worden afgewisseld door witte speklagen. Op de afgeschuinde hoek is boven de entree een smeedijzeren balkonhek in Art-Nouveaustijl op natuurstenen consoles aangebracht. De bovenste delen van de etalagevensters zijn voorzien van glas-in-lood.

LUTTEKESTRAAT 56

1905

C26

Smal symmetrisch woonwinkelpand, opgetrokken in witte verblendsteen, afgewisseld met oranjerode siersteen. De eerste verdieping wordt gedomineerd door een grote puntvormige houten erker, die wordt ondersteund door smeedijzeren consoles. Deze rusten op een stalen lateibalk, met Art-Nouveauversieringen. Op de tweede verdieping een gekoppeld rondboogvenster met een oranjerode omlijsting van baksteen. De winkelpui op de begane grond is gemoderniseerd in 1974.

In opdracht van de Overijsselse Bouwmaatschappij werd deze vrijstaande stadsvilla gebouwd naast het voormalige Eekwalbastion.

Het A-symmetrische pand is opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met wit sierpleisterwerk. Op de rechterhoek is als speels element een houten erker met balkonhek en torentje gebouwd. Het rechter venster op de begane grond is aan de bovenzijde voorzien van een "accolade-boog". Boven de ingang is een ijzeren luifel aangebracht met zweepslagmotief in Art-Nouveaustijl.

Eekwal 7

1902

G. G. Post

C27

WILLEMSKADE 17-18

BOUWJAAR: 1905

ARCHITECT: G. G. POST

Dubbel herenhuys, gebouwd aan de later gedempte Willemsvaart.

De herenhuizen zijn opgetrokken in rode baksteen, met op de eerste verdieping van het linkerwoonhuis twee gepleisterde roze siervelden met een bloemenmotief. De boogvensters in de topgevels zijn voorzien van kleine smeedijzeren sierhekjes in Art-Nouveaustijl. Onder de vensters op de begane grond zijn twee kleurige tegeltableaus ingemetseld, met gestileerde bloemen. Deze tegeltableaus zijn gefabriceerd door de Harlinger keramiekfabriek van de firma Van Hulst. De entrees bevinden zich in verdiepte portieken.

V1

EMMASTRAAT 3-11

1907

G.B.BROEKEMA

V2

Voor de gegoede middenstand ontwierp de architect een blok van vijf herenhuisen aan de Emmastraat.

De woningen zijn gebouwd in een mengvorm van neorenaissance en Art-Nouveau. De gevels verspringen onderling en hebben een levendig karakter door de toepassing van verschillende kleuren baksteen, tegeltableaus, erkers, gebogen vensters, smeedijzeren balkons, dakoverstekken en portieken.

In de topgevels van de nrs. 3 en 5 zijn twee kleurige, halfronde tegeltableaus ingemetseld.

Op de tegeltableaus in rijke Art-Nouveauvormgeving staan de namen "Emma" en "Dora" vermeld, omringd door zonnebloemen. Ook aan de onderzijde van de beganegrond verdieping zijn enkele tegeltableaus ingemetseld.

WILLEMSKADE 24-25 /

EMMASTRAAT 1

1906

G. B. BROEKEMA

V3

Aan de Willemskade, en de aangrenzende hoek met de Emmastraat ontwierp de architect dit blok met drie herenhuizen. De woonhuizen zijn opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met horizontale grijze en oranje gemetselde sierstroken. Het woonhuis op nr. 24 heeft een dakkapel met hardstenen borstwering in strakke Art-Nouveauvormen. In het hoekhuis Emmastraat 1 is een tegeltableau met het opschrift "Anno 1907" naast de entree ingemetseld.

WILLEMSKADE 26-27-28

1906

G. G. Post

V4

Gelijktijdig met de ontwikkeling van het complex herenhuizen op de nrs. 24 /25 werd dit complex van drie herenhuizen gebouwd. De huizen werden vroeger op "stand" gebouwd aan de nu gedempte Willemsvaart.

Het middelste pand heeft een symmetrische gevel in gele verblendsteen, met een verdiepte entree met daarboven een loggia, bekroond door een torentje. De woonhuizen aan weerszijden (nrs. 26 en 28) zijn in spiegelbeeld gebouwd. Deze woningen hebben beide een vijfhoekig uitgebouwde erker met daarboven een balkon. In de zijgevels bevinden zich glas-in-loodvensters.

ALGEMEEN VERHAAL

VEERALEE KWARTIER

Aan het begin van de twintigste eeuw, in de jaren 1904-1906 werden in het Veeralleekwartier op planmatige wijze de eerste woningen gebouwd. De huizenblokken in de Wilhelminastraat en de Prins Hendrikstraat werden ontworpen door de bekendste Zwolse Art-Nouveauarchitecten: G.B.Broekema en G.G.Post. De woningen werden gebouwd in opdracht van de Zwolse aannemers K. Admiraal, A.H. Noorman en P. Winkel.

De woningen, uitgevoerd in witte, oranje en rode steen, afgewisseld met fraaie tegeltableaus, behoren tot de meest gave voorbeelden van Art-Nouveauwoonstraten in Nederland.

Dubbel herenhuis, gelegen op de hoek van de Veerallee en de Wilhelminastraat. De gevels zijn opgetrokken in oranje-rode baksteen, afgewisseld met rode sierbanden. De gevel aan de Veerallee heeft een uitgebouwde erker, met kleine tegeltableaus boven de vensters. Deze woningen vormen een eenheid met de bebouwing die architect Broekema ontwierp voor de oostzijde van de Wilhelminastraat.

WILHELMINAstraat 2-2A

1905

G. B. BROEKEMA

V5

WILHELMINAstraat 4-26A

1905

G. B. BROEKEMA

V6

Aan de oostzijde van de Wilhelminastraat ontwierp architect Broekema een bouwblok, bestaande uit dertien herenhuizen in Art-Nouveaustijl. De langgerekte gevelwand wordt verlevendigd door het gebruik van afwisselend oranje- en witte verblendsteen, halfronde en driezijdige erkers en de toepassing van kleine hoogteverschillen tussen de woningen. De ruime herenhuizen hebben een portiekingang, toegankelijk via een trap. De voorgevels zijn bijzonder rijk versierd met veelkleurige tegeltableaus boven en tussen de vensters.

De tegeltableaus, met afbeeldingen van plantenmotieven en vogels (eend en pauw), zijn alle gefabriceerd door de Harlinger keramiekfabriek van de firma Verhulst.

Blok bestaande uit twee grote herenhuizen, opgetrokken in de stijl van de Hollandse neo-reniassance. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met horizontale witte sierbanden. Voor de middenvensters op de eerste verdieping is een breed smeedijzeren balkonhek aangebracht in een strakke Art-Nouveauvormgeving.

WILHELMINAstraat 7-9

1905

M. MEIJERINK

V7

WILHELMINASTRAAT 25-35

1904

G. G. Post

V8

Aan de zuidzijde van de Wilhelminastraat, op de hoek met de Julianastraat werd dit blok van zes herenhuizen gebouwd in opdracht van aannemer K. Admiraal. De woningen zijn opgetrokken in witte en roze kalkzandsteen. De overstekende houten dakrand wordt ondersteund door houten consoles in Art-Nouveaustijl.

In het middendeel zijn op de begane grond twee hoefijzervormige vensters aangebracht.

De ingangspartijen bevinden zich in portieken met trappen. De portieken hebben hardstenen hoekblokken, met weelderige Art-Nouveau zweeps slagversieringen. Enkele deuren hebben nog de oorspronkelijk Art-Nouveaudetaillering.

In het blok is in een gevelsteen de naam van de architect aangebracht.

Blok van twee herenhuizen, gelegen op de hoek van de Prins Hendrikstraat en de Julianastraat. Het woonblok is opgetrokken in neorenaissancestijl, maar heeft Art-Nouveaudetails.

De gevels zijn uitgevoerd in rode baksteen, versierd met horizontale gele sierbanden, vensters met segmentvormige ontlastingsbogen. Op de afgeschuinde hoek is een houten erker geplaatst.

JULIANAstraat 60-60A

1903

M. MEIJERINK

V9

PRINS HENDRIKSTRAAT 7-17A

1903

G. G. Post

V10

Blok van zes herenhuizen, gebouwd door de aannemers A. H. Noorman en K. Admiraal. De herenhuizen zijn opgetrokken in rode baksteen, afgewisseld met horizontale witgepleisterde sierbanden. In de gevels zijn diverse Art-Nouveauserieseringen aangebracht, zoals houten dakconsoles en veelkleurige tegeltableaus in de borstweringen onder de vensters. De zijgevel aan het Frederikplein heeft een groot glas-in-loodvenster, in een tegeltableau met het jaartal "1904".

Tussen de woonhuizen op nr. 5 en nr. 7 is een fraai houten poortje aangebracht in geometrische Art-Nouveaustijl.

PRINS HENDRIKSTRAAT 5-7

1902

G. G. Post

V₁₁

PRINS HENDRIKSTRAAT 1-3-5

1902

G. G. Post

V12

Blok van drie herenhuizen, gebouwd in opdracht van de de aannemer A. H. Noorman.

De woonhuizen zijn opgetrokken in neo-renaïssancestijl maar hebben enkele fraaie Art-Nouveaueversieringen, zoals de tegeltableaus met bloemmotieven onder de vensters op de begane grond en het smeedijzeren balkonhekje boven de erker op de eerste verdieping. De houten deur van nr. 3 heeft een weelderig vormgegeven ijzeren raamtracering.

Aan de Veerallee werd in 1902 dit kapitale herenhuis gebouwd, als onderdeel van een rij van zes herenhuizen.

De A-symmetrische voorgevel heeft een erker aan de linkerkzijde, en een rijk bewerkt houten dakbeschot in de puntgevel.

In het rechterdeel is voor het venster op de eerste verdieping een houten balkonhek met een afdakje aangebracht, in een uitzonderlijk sierlijke Art-nouveaustijl.

VEERALLEE 21

1902

ARCHITECTENBUREAU

DE HERDER & HELLEDOORN

V13

VEERALLEE 37-38

1907

G. B. BROEKEMA

V14

Deze monumentale dubbele villa is een van de laatste gebouwen die Broekema ontwierp in Art-Nouveaustijl.

De villa's hebben strak vormgegeven gevels, met nog maar enkele spaarzame verwijzingen naar de Art-Nouveau. De voorgevels zijn voorzien van brede, open loggia's. In de witgepleisterde gevels zijn Art-Nouveauachtige reliëfs en stroken gekleurde verblendsteen aangebracht. Opvallend element is het ronde hoektoerentje aan de linkerzijde.

